

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

PRINS CARLS SKOLE

FAXE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	08.02.2012
Besigtiget af:	Simon Harboe
Journalnummer:	2011-7.82.07/340-0002
Kommune:	Faxe Kommune
Adresse:	Nordhøjvej 6, 4653 Karise
Betegnelse:	Prins Carls Skole
Fredningsår:	1959
Omfang:	<i>Bindingsværkshuset (1719).</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Prins Carls Skole ligger i Store Torøje, tæt ved Faxe på Sydsjælland.

Skolen er en fem fag lang og tre fag bred, hvidkalket bindingsværksbygning med stråtag. Mønningen har kragetræer og i rygningen sidder en skorsten. På hver langside findes en centralt placeret revledør, som mod gaden er tofløjet. Vinduerne er torammede og småsprossede. Tavlene er dels murede, dels lerklinede. Vinduer og døre er malet i stevnsblå. Overgavlene er i lodrette brædder og bygningen har gennemstukne bjælkeender.

I det indre rummer bygningen et to fag bredt rum langs hver gavl. Det midterste fag rummer forstue med adgang fra gaden, åbent ildsted og entré (tidligere spisekammer) med adgang fra havesiden. Der er dels naturstensgulv, dels lerstampet gulv, uisolerede vægge og et nyere bræddeloft med ældre bjælker. I det indre findes flere revledøre og en dør med glasfyldinger mellem entré og den tidligere skolestue. Dørene er malet røde. Tagrummet er uudnyttet og der er ingen moderne installationer i bygningen.

— BYGNINGSHISTORIE

Skolebygningen blev opført i 1719, og er en af Danmarks ældste bevarede landsbyskoler. Skolen skulle rumme 70 fattige børn fra Store Torøje. Prins Carl og prinsesse Sophie Hedevig var Frederik den Fjerdes søskende. I begyndelsen af 1700-tallet oprettede prins Carl og prinsesse Sophie Hedevig en række skoler på deres godser Vemmetofte, Højstrup og Jægerspris. Af disse skoler er i dag kun Prins Carls Skole i Store Torøje ved Vemmetofte bevaret. Bygningen rummede både skolestue og bolig for læreren og hans familie.

Prins Carls Skole fungerede som skole i ca. 100 år. Omkring 1820 blev den afløst af en ny skole, der lå på grunden ved siden af. Denne skole blev revet ned i 1919, idet en nyopført skole blev taget i brug.

Denne fungerede indtil 1939, hvor den nuværende centralskole for området, Spjellerup-Smerup Skole, blev opført. Prins Carls Skole blev efter 1820-erne anvendt til privat beboelse.

I 1916 bekostede Vemmetofte Kloster en istandsættelse af bygningen, som samme år blev overtaget af Nationalmuseet og indrettet til skolemuseum.

Skov- og Naturstyrelsen overtog bygningen fra Nationalmuseet i 1989. I dag driver og vedligeholder en gruppe af frivillige bygningen, der rummer et skolemuseum.

— KILDER

www.thorshoj.dk/prins_carls_skolemuseum.htm

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bygningens miljømæssige værdi knytter sig til placeringen langs vejen, hvor den er med til at opretholde det historiske gadeforløb i Store Torøje.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Bygningens kulturhistoriske værdi knytter sig i det ydre til den oprindelige placering samt oprindelige fremtræden som tidstypisk skolebygning på 5 x 3 fag i bindingsværk med stråtækt tag. På nær sydgavlen, som har gennemgået en istandsættelse, står øst-, nord- og vestsiden med en betydelig mængde oprindelige og ældre bygningsdele, herunder remme, stolper, tavler og bjælkeender. Dørene har tillige ældre, håndmedede beslag og låse.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den næsten intakte, oprindelige grundplan med forstue, bolig, skolestue, ildsted og spisekammer. Spisekammeret fungerer nu som entré fra havesiden. Hertil kommer det oprindelige lerstampede gulv, revledørene med håndmedede beslag, gerichterne samt de ældre vindueskarme og -rammer.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ligger i det ydre i bygningens ydmyge, traditionelle fremtræden i overkalket bindingsværk med opsprossede vinduer og stråtag med kragetræer. Udtrykket er enkelt og solidt, uden unødigt pynt og dekoration.

I det indre ligger den arkitektoniske værdi i det enkle, funktionelt betingende interiør med lavloftede, mindre rum, lerstampet gulv, ældre døre, åbent ildsted og uisolerede vægge, der sammen med fraværet af alle former for moderne installationer, giver en stemningsfuld og meget autentisk atmosfære.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til skolebygningens oprindelige placering samt enkle og ydmyge fremtræden i kalket bindingsværk med gennemstukne bjælkeender, opsprossede vinduer, revledøre og stråtag. Hertil kommer bygningens traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den oprindelige planløsning samt til bygningens oprindelige elementer, herunder ildsted, døre, gerichter, beslagværk, lofter og lerstampede gulv. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.